

Г. Г. Півняк

Музей геолого-мінералогічний Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

МУЗЕЙ ГЕОЛОГО-МІНЕРАЛОГІЧНИЙ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Засн. 1901 при кабінеті мінералогії Катеринослав. вищого гірн. училища (нині Нац. тех. університет «Дніпров. політехніка»; див. Гірничий університет Національний). Від 1935 – Геол. музей (самостій. підрозділ ВНЗу). У перші дні нім. окупації музей був майже повністю знищений. Від довоєн. колекції, що складалася з бл. 20 тис. експонатів, вдалося зберегти менше 10 зразків. Відновлений у повоєнні роки як Геол.-мінерал. музей. 1953 став лабораторією кафедри мінералогії та петрографії (нині каф. геології та розвідки родовищ корис. копалин). Розділи: «Мінералогія, петрографія та кристалографія», «Корисні копалини», «Історична геологія та палеонтологія», «Гемологія». У колекції музею – бл. 19,5 тис. експонатів. В експозиц. залі (понад 350 м²) у 44-х вітринах та на 45-ти подіумах і тумбах виставлено бл. 3 тис. зразків, зокрема мінерали, гірські породи, руди різних гірн.-пром. регіонів України, РФ та багатьох ін. країн, скам'янілі рештки давніх рослин. й тварин. організмів, керівні форми організмів відповідно до етапів геол. розвитку Землі та таксономіч. класифікації органіч. світу, інструменти й обладнання, що використовують під час мінералог. і петрогр. досліджень. Розділ «Мінералогія, петрографія та кристалографія» сплановано на засадах хім. класифікації мінералів (за О. Бетехтіним). Окремо виділено мінерали за фіз. властивостями (питома вага, твердість, колір і відтінок, блиск, прозорість, злам, спайність, колір мінералу в порошок та ін.), морфолог. особливостями; мінерал. агрегати, магмат., метаморф. та осад. гірські породи. В основу розділу «Корисні копалини» покладено генет. класифікацію рудної та неруд. сировини, а також використання їх у нар. госп-ві. Широко представлені руди чорних і кольор. металів, сировина буд., хім., скляної та керам. пром-стей, мінерал. пігменти, вогне- та кислототривкі матеріали, флюси та ін. індустріал. сировина з різноманіт. родовищ світу, зразки каменесамоцвіт. сировини, коштов. та напівкоштов.

каміння (зокрема бурштину, топазів, берилів), вироби з них, кімберліти з багатьох алмазонос. трубок Якутії (РФ). Розділ «Історична геологія та палеонтологія» сформовано згідно з геохронол. шкалою. Серед найцікавіших експонатів – 130-кілограм. уламок від 500-кілограм. глиби малахіту (брила привезена 1922 з Мідноруднян. родовища на Уралі групою студентів-геологів на чолі з М. Торгудом; у роки нім. окупації її пофарбували, тому нацисти не дізналися, що це унікал. зразок; 1943 під час пожежі розтріскалася, згодом відшліфована), уламок кристалу берилу з пегматитів Волині вагою 7,75 кг і розміром 18 x 14 см, рідкіс. зросток кристалів антимоніту довж. до 35 см (унікал. явище для цього мінералу) і вагою понад 8 кг з о-ва Сікоку в Японії (найдавніший експонат, придбаний до 1917), сувенір «Замок», виготовлений з агальматоліту (пагодиту) та гагату (один з найкрасивіших експонатів; дарунок студентів-випускників з Китаю, 1961), жеода аметисту зі шт. Мінас-Жерайс у Бразилії, колекція метеоритів, стовбури скам'янілих дерев з Донбасу та Нікопол. марганцеворуд. бас., скам'янілі рештки кінцівок динозавра з пустелі Гобі в Монголії, відбитки та внутр. ядра амонітів і двостулк. молюсків великих розмірів, кістки ссавців четвертин. періоду, колекція старовин. мікроскопів. Музей є навч. і н.-д. центром, лабораторією з вивчення мінерал. сировини. Експозиція розділів включає елементи навч. програм більшості геол. дисциплін, що викладають у Нац. тех. університеті «Дніпров. політехніка». Від 1999 музей очолює В. Бойко.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Бойко В. М. Історія, сьогодення та перспективи розвитку геолого-мінералогічного музею Національного гірничого університету // Мінералог. зб. 2002. № 52;
2. Нестеровський В. А., Волконська Л. О. Мінералогічні музеї України // Зап. Укр. мінералог. товариства. 2011. Т. 8.

Бібліографічний опис:

Музей геолого-мінералогічний Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» / Г. Г. Півняк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-70333>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).